

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Technische Briefing

Brievenpakket 10 februari
2023 en het instrumentarium
van het Nationaal Programma
Landelijk Gebied (NPLG)

22 februari 2023 18:00-20:00

Indeling Briefing

1. Piekbelaastersaanpak en PAS-melders
2. Evenredige bijdrage sectoren
3. Natuur- en klimaatdoelen
4. Instrumentarium NPLG

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

1. Piekbelastersaangepak

Technische Briefing Tweede Kamer
Februari 2023

Arjen Doosje

Uitgangspunten en tijdlijn (1/6)

- › Op basis van vrijwilligheid, gericht op 3000 bedrijven
- › In april zowel beeld van de instrumentenkoffer als duidelijkheid voor de betrokkenen (drempelwaarde om aan te toetsen).
- › Na evaluatiemoment (november, afhankelijk van openstelling regelingen) zo nodig verplichtend spoor (per 2024), dat ondertussen (voor zomer 2023) wordt voorbereid.
- › NB: inzet verplichtende maatregelen vergt een nieuwe afweging, onderbouwd vanuit de lokale staat van instandhouding en de opbrengst van maatregelen, op bedrijfsniveau onderbouwd.

Doel piekbelastersaanpak (2/6)

- Doel is: forse vermindering op korte termijn van de depositie van stikstof op overbelaste Natura 2000-gebieden (significant dalende lijn)
- Vervolgens waar dat kan: ruimte voor PAS-melders en urgente maatschappelijke ontwikkelingen.
 - Aanpak geeft impuls aan het legalisatieprogramma PAS-melders. Niet op voorhand te zeggen waar en hoeveel, want afhankelijk van o.m. lokale deelname en staat van de natuur.
 - De ruimte moet niet direct nodig zijn voor natuur, anders is deze niet additioneel. Daarom van belang dat gebieden uit de gevarenzone komen.
- Streefwaarde van ordegrootte 100 mol/ha/jr/gem.

Definitie piekbelasters (3/6)

1 Criterium: de totale depositie op stikstofgevoelig N2000-areaal boven de KDW.

- › We richten ons op de grootste depositieveroorzakers (op stikstofgevoelige hexagonen in 25 km maximale rekenafstand).
- › Dit wordt nog uitgedrukt in één landelijke drempelwaarde (mol/jr) op basis van laatste data RIVM.
- › Deze drempelwaarde is het enige criterium, gelijk voor agrarische sector en industrie.

Instrumentarium landbouw (4/6)

- Bestaande en nieuwe instrumenten, langs alle sporen cf. Remkes : innoveren, extensiveren, omschakelen, verplaatsen en beëindigen.
 - Lbv-plus: financiële ondersteuning bij beëindiging.
Lbv-plus zal een ruimere financiële vergoeding kennen dan de Lbv. En heeft betrekking op melkvee, varkens, pluimvee, en vleeskalveren. Deelnemers Lbv-plus dienen alle veehouderijactiviteiten op de betreffende locatie te staken. Wel mogen zij een nieuwe economische activiteit starten tot maximaal 15% van de oorspronkelijk toegestane stikstofemissie.
Regeling wordt na doorlopen notificatieperiode opgesteld tot eind 2023.
 - Maatregel Gericht Aankoop en een regeling om bedrijfsverplaatsing te stimuleren.

Uitvoering (5/6)

- **Agrarische** ondernemers worden geïnformeerd, begeleid en ondersteund door:
 - Het makkelijk beschikbaar laten zijn van informatie via een website, een informatielijn, etc.;
 - Gesprekken van een vertegenwoordiger van de overheid met agrarische ondernemer(s);
 - Het inroepen van specialistische kennis of aanvullende capaciteit worden op bijvoorbeeld het gebied van fiscaliteit, bedrijfswaardering en bestemmingsplannen.
- **Industrie:** gesprekken met alle ca. 35* industriële bedrijven, ism bevoegd gezagen.
 - (Naar verwachting zullen namelijk ca. 25 bedrijven aan de drempelwaarde voldoen, plus 10 bedrijven die deel uitmaken van de maatwerkafspraken CO2).
 - De aanpak bestaat uit het aanscherpen van vergunningen en het verkennen en treffen van bovenwettelijke maatregelen. Zoveel mogelijk in samenhang met de bredere verduurzamingsopgave.

Sturing depositie vs. emissie (6/6)

- › Het effect op de natuur staat voorop.
- › De pb-aanpak vereist sturen op depositiereductie: dus gericht op de bedrijven met het grootste depositie-effect. Dat leidt tot veel meer effect dan focus op grootste emittenten.
- › Met 100 mol wordt meer dan de helft van de landelijk gemiddelde overbelasting in termen van depositie weggenomen.
- › Inschatting van de emissiereductie van de piekbelastersaanpak is 4 tot 6 kton NH₃, wat bijdraagt aan de richtinggevende emissiedoelen voor provincies.

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Inzet t.b.v. PAS-melders: legalisatieprogramma

Stand van zaken legalisatieprogramma 2023

- Bronmaatregelen:
 - Eerste batch Srv: 6 gelegaliseerde meldingen;
 - Tweede batch restruimte Srv: beschikbaar vanaf maart 2023;
 - Maatregel Gerichte Aanpak: vanaf eind 2023 inzetbaar;
 - Landelijke beëindigingsmaatregel veehouderij: uitvoering in 2023 en 2024;
 - Aanpak piekbelasters: uitvoering in 2023 en 2024, met prioriteit naar PAS-melders;
 - Aanvullende middelen: €250 miljoen, maakt maatwerk door provincies mogelijk.
- Ontwikkelruimte en prioritering: gesprek hierover moet worden gevoerd.
- Instellingsbesluit schadecommissie is gepubliceerd:
 - Uitvoering volgt in de komende maand.

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

2. Evenredige bijdrage sectoren

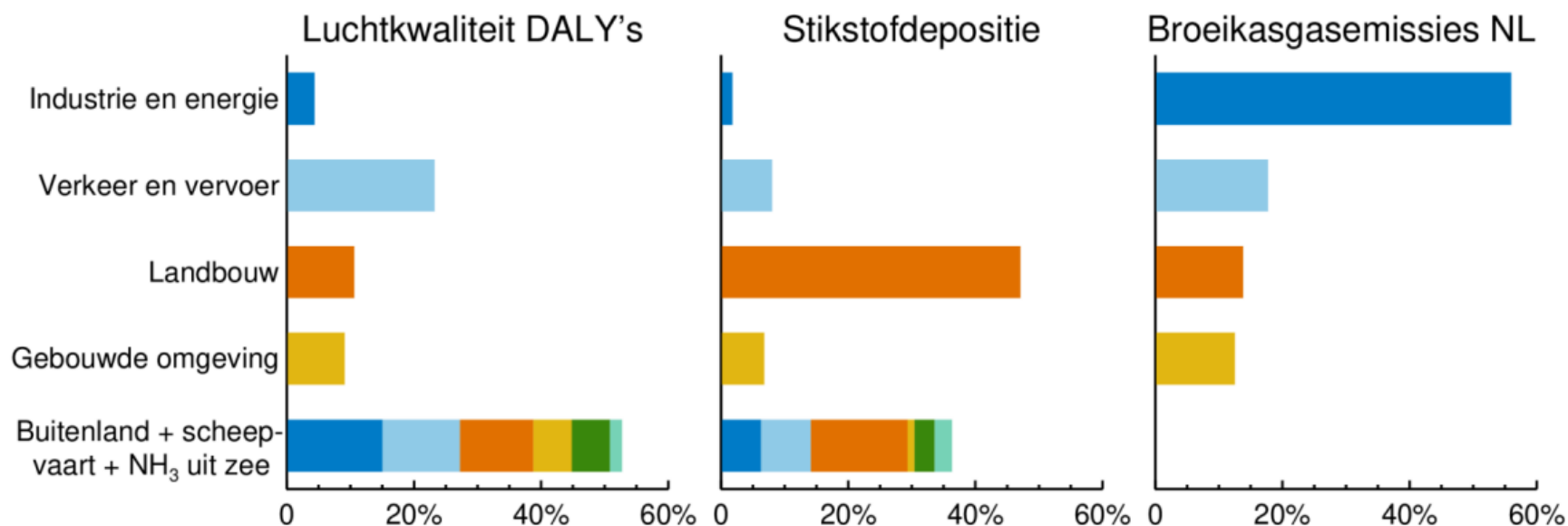
Technische Briefing Tweede Kamer
22 Februari 2023

Carlijn van Gulpen

Vertrekpunt: integrale sturing sectoren (1/5)

- Het kabinet kiest ervoor om in alle sectoren te sturen op een integrale aanpak, die per sector verschillende zwaartepunten heeft.
- Sectoren mobiliteit en industrie gebonden aan forse doelen, opgaven en maatregelen m.b.t. klimaat- en luchtkwaliteitsbeleid, opdat emissies van broeikasgassen (zoals CO₂) en luchtverontreinigende stoffen (zoals fijnstof en NO_x) sterk afnemen.

Figuur 1 - Ter indicatie:
Effect emissiebronnen per
thema (bron: RIVM briefing
Tweede Kamer 25 mei 2022.
NH₃ uit zee valt in de laatste
Stikstofmonitor van RIVM
2022 onder meetcorrectie.)

Invloed van luchtkwaliteit op gezondheid in DALY's (Disability Adjusted Life Year) = het aantal verloren levensjaren

Effecten van stikstofdepositie op natuur = het aantal mol N/ha/jr

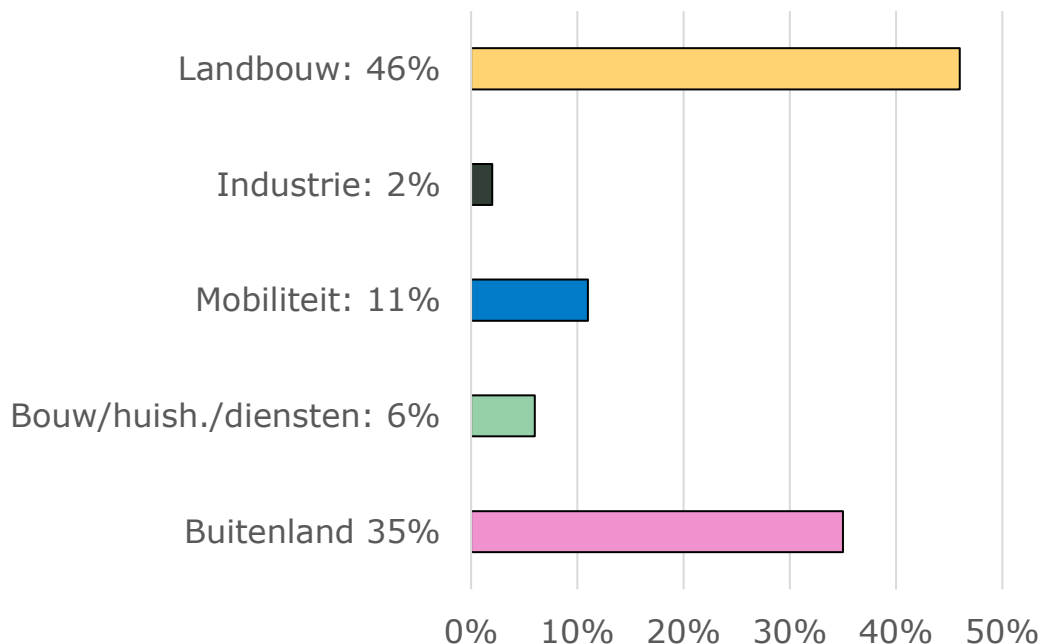
Klimaatverandering door uitstoot broeikasgas = uitgedrukt in het aantal CO₂ (carbon dioxide)-equivalenten

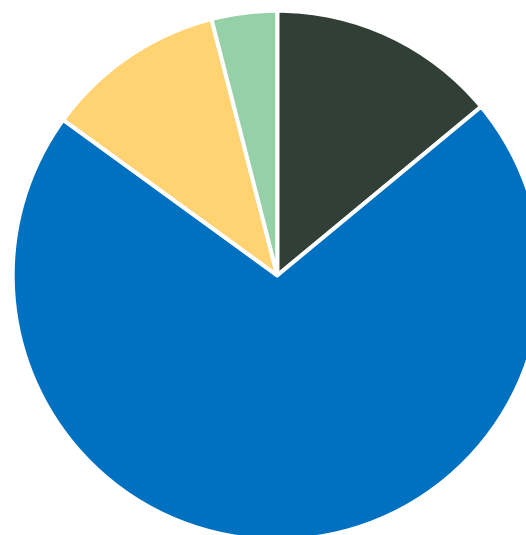
Aandeel depositie en emissies per sector (2/5)

- Stikstofdoelen ook gezien in relatie tot de effectiviteit van maatregelen, reductiepotentieel en de natuuropgave.

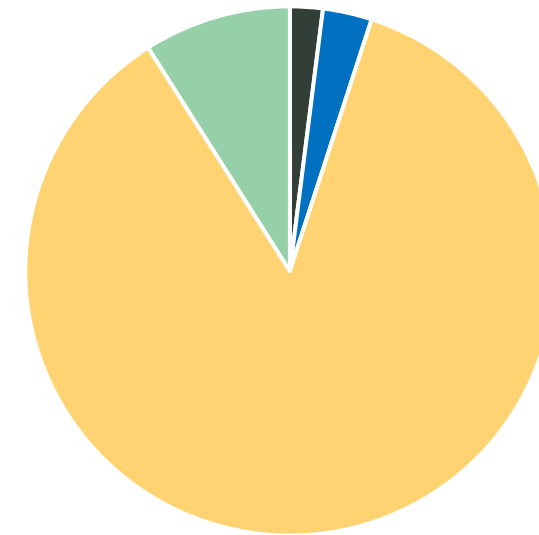
Bijdrage aan landelijk totaal
stikstofdepositie op stikstofgevoelige
N2000

Aandeel in
NOx-emissies 2019

Aandeel in
NH3-emissies 2019

Effectiviteit van reductie NO_x en NH₃ per sector (3/5)

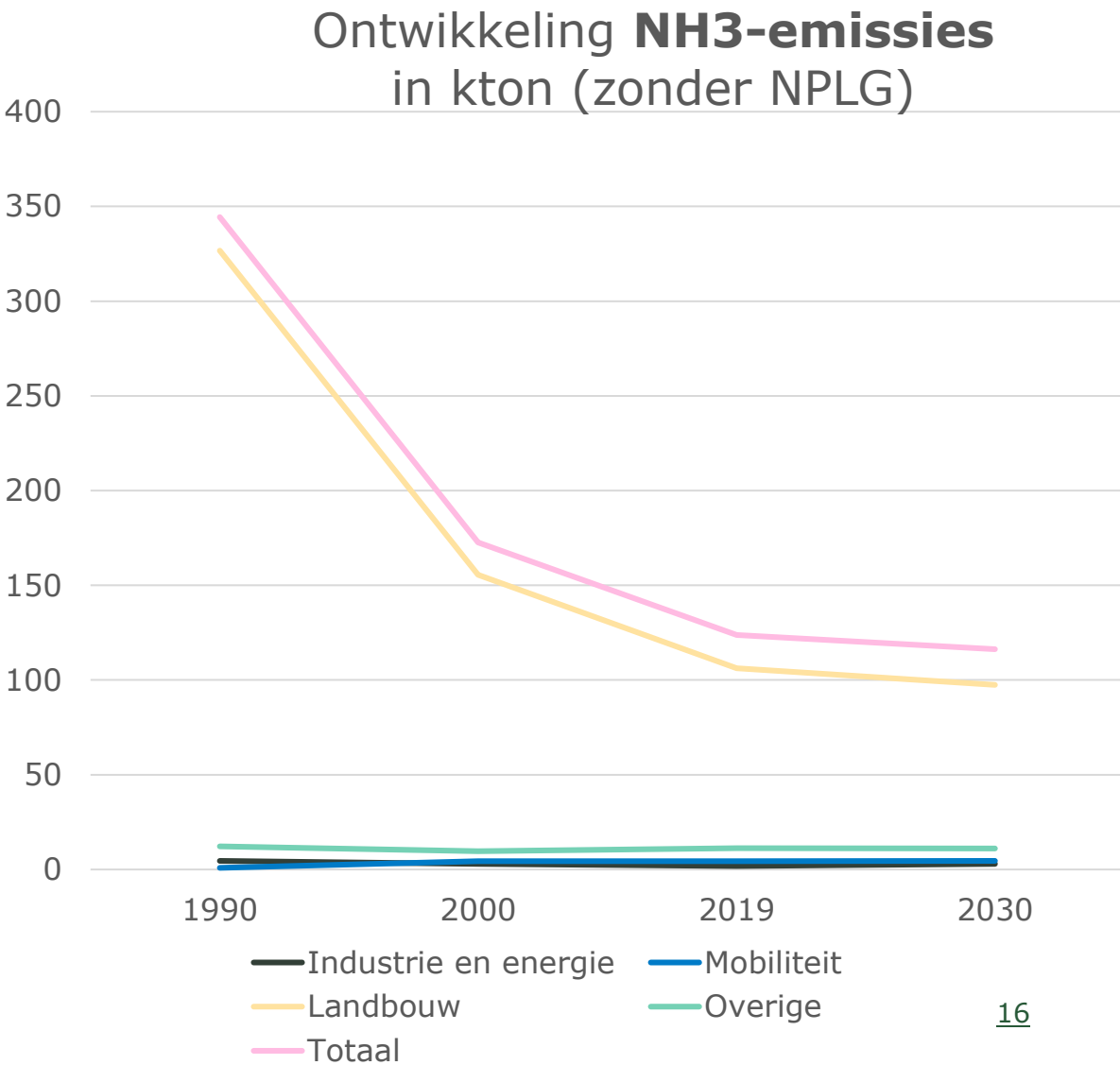
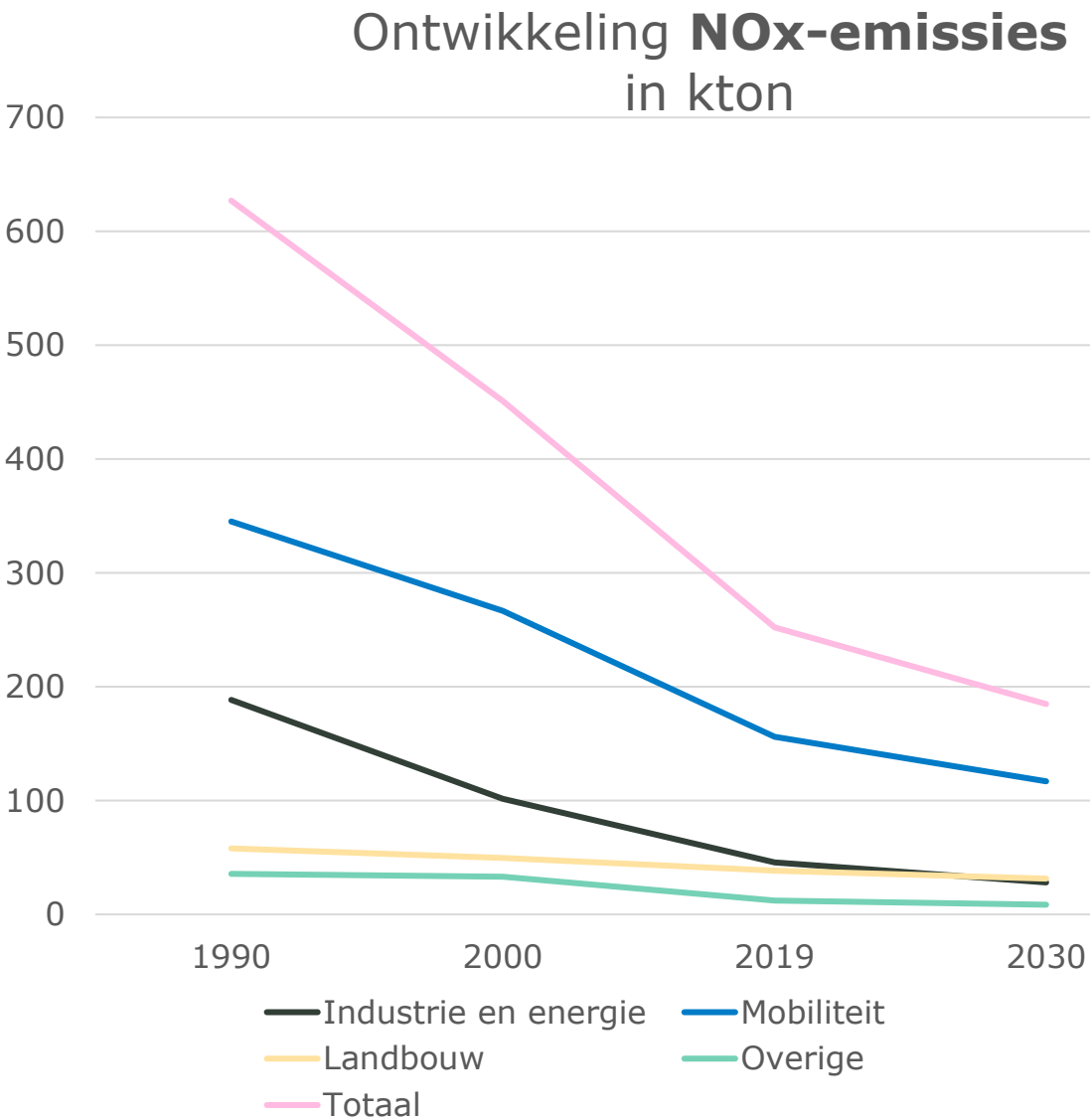
- Door verschil in eigenschappen tussen NO_x en NH₃ heeft de reductie van ammoniak een groter effect op de depositiedaling op Natura 2000-gebieden dan NO_x.
- Effect ook afhankelijk van bronkenmerken, zoals uitstoothoogte en afstand tot Natura 2000.
- Hogere doelen voor mobiliteit en industrie leveren landelijk gemiddeld beperkte meerwaarde voor KDW-doelbereik.
- Aandacht voor lokale verschillen (zoals piekbelastersaanpak industrie).

Tabel 1: effect in Mol N/ha/jr van 1 kton emissiereductie in de sector

Sector	NO _x	NH ₃
Landbouw stallen		7,3 Mol
Stallen rundvee		7,3 Mol
Stallen varkens		7,3 Mol
Stallen pluimvee		9,1 Mol
Landbouw mestaanwending		4,6 Mol
Wegverkeer	1,04 Mol	8,1 Mol
Verkeer overig (mobiele werktuigen, spoor)	0,79 Mol	
Zeescheepvaart	0,29 Mol	-
Binnenvaart	0,83 Mol	
Vliegverkeer	0,52 Mol	-
Industrie	0,47 Mol	4,1 Mol
Consumenten, HDO (bebouwde omgeving)	0,79 Mol	7,3 Mol

Verwachte reductie met vastgesteld beleid (4/5)

Samenvatting: evenredige bijdrage sectoren (5/5)

- In de brief van 10 februari zijn de stikstofdoelstellingen gepubliceerd voor NO_x-reductie in 2030 t.o.v. 2019.
- Sturing op één stof per sector: mobiliteit en industrie/energie NO_x, landbouw NH₃.
- Industrie en energie vormen één sector volgens de gekozen indeling van het kabinet. Onder mobiliteit vallen alle modaliteiten, exclusief zeescheepvaart op Nederlands Continentaal Plat.
- De indicatieve provinciale doelen voor NH₃ waren reeds bekend met de startnota NPLG. Landelijk komt de reductie voor de landbouwsector (incl. bijvoorbeeld akkerbouw) als geheel uit op 41% tussen 2019 en 2030.

Sector	Totaal aandeel depositie op natuur in 2020 (NO _x +NH ₃)	Emissies in 2019 in kton NO _x /NH ₃	Indicatieve restemissies in 2030 in kton NO _x /NH ₃	Indicatieve reductie o.b.v. sectordoelen 2019-2030	Indicatieve reductie o.b.v. sectordoelen 1990-2030
Industrie en energie	ca. 31 mol/ha/jr.	ca. 46 kton NO _x	ca. 28 kton NO _x	38%	85%
Mobiliteit	ca. 159 mol/ha/jr.	ca. 156 kton NO _x	ca. 117 kton NO _x	25%	66%
Landbouw	ca. 677 mol/ha/jr.	ca. 106 kton NH ₃	ca. 63 kton NH ₃	41%	81%

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

3. Natuur- en klimaatdoelen

Technische Briefing Tweede Kamer
Februari 2023

Carlijn van Gulpen

Natuurdoelen in het NPLG (1/3)

- Doel NPLG (2030): 30 procent overbruggen van het verschil tussen de huidige staat van instandhouding en de gunstige staat van instandhouding.
- Rijk en provincie werken de doelstelling samen verder uit en komen tot een provinciale indicatieve verdeling in april.
- Door realisatie van bestaande opgaven (bijv. NNN en bossenstrategie) zal de natuurareaal opgave naar verwachting al grotendeels kunnen worden ingevuld.
- Het is wel maatwerk, uit gebiedsprogramma's moet blijken of, en hoeveel, extra inzet nodig is

Achtergrond klimaatopgave NPLG (2/3)

- De klimaatopgave voor veehouderij inclusief mestaanwending is 5.0 Mton CO₂ eq. reductie in 2030 zoals afgesproken in het coalitieakkoord.
- Voor het bepalen van de emissies is gebruik gemaakt van het [INITIATOR model](#) van de WUR.
- De landelijke reductieopgave van 5mton is niet nieuw, maar is nu verdeeld per provincie.
- De klimaatdoelen per provincie zijn indicatief en daarom op tienden afgerond.

	Klimaatdoel per provincie
	Reductieopgave Mton CO ₂ eq tov KEV2021
Drenthe	0,3
Flevoland	0,1
Friesland	0,8
Gelderland	0,7
Groningen	0,3
Limburg	0,3
Noord-Brabant	0,8
Noord-Holland	0,3
Overijssel	0,7
Utrecht	0,3
Zeeland	0,1
Zuid-Holland	0,3
Nederland	5,0

Invulling klimaatopgave (3/3)

- Mix van generieke en gebiedsgerichte maatregelen.
- Rijk bepaalt de inzet van generieke maatregelen.
- Er liggen relaties met andere NPLG-doelen, met name stikstof en waterkwaliteit. Dat betekent dat als je slim bedenkt hoe je de stikstof reduceert of aan waterkwaliteit werkt, je direct aan de reductie van broeikasgassen werkt en omgekeerd.

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

4. Instrumentarium NPLG

Technische Briefing Tweede Kamer
Februari 2023

Marieke Mossink

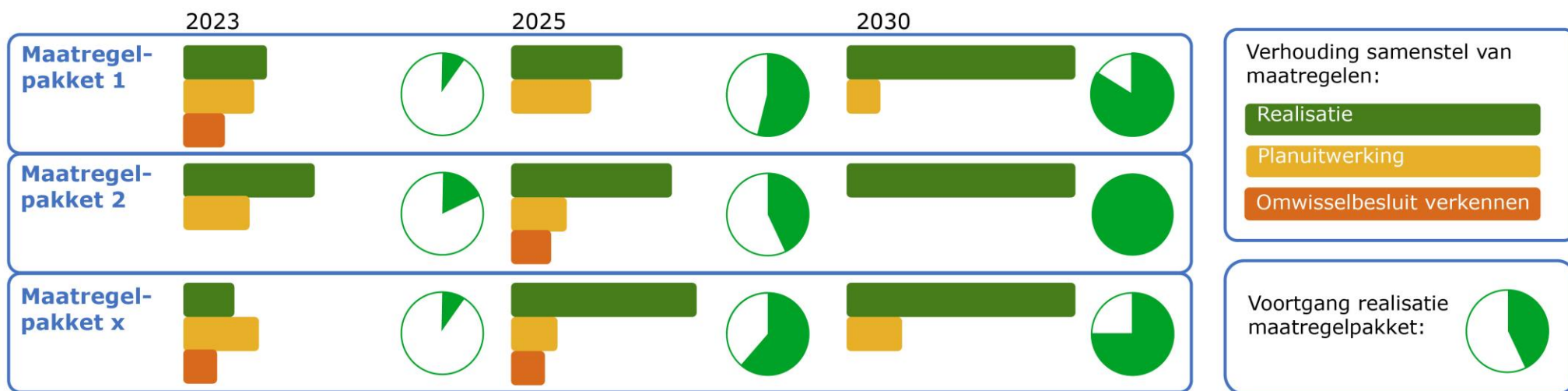
Beheerst en lenig starten met uitvoering

Meerjarig programmeren - voortrollend

- Beproefde methode, geïnspireerd op MIRT en Deltaprogramma
- Realiteit => Niet alles kan 1 juli klaar zijn voor uitvoering. Gebiedsprocessen vragen tijd!
- ***Starten met uitvoeren waar het kan, ruimte om uit te werken waar het nodig is.***
- Meerjarenprogramma sturingsinstrument om te bewegen naar realisatie
- Meerjarenprogrammaboek geeft inzicht in voortgang realisatie maatregelen
- Samen (bij)sturen in de uitvoering: (hoog)ambtelijk en bestuurlijk overleg

Faseren: start realisatie waar het kan, uitwerken waar nodig

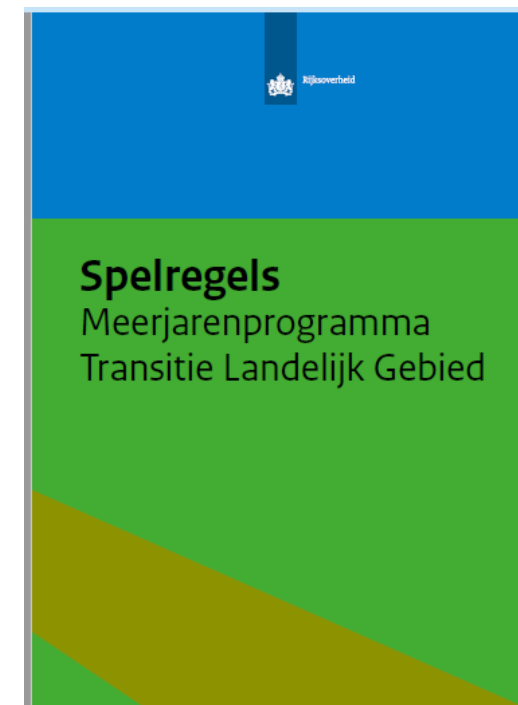
Spelregels: vereisten rijksbijdrage voor uitvoering maatregelpakket

Informatieprofielen:

1. Opgaven, probleemanalyse en te bereiken doelen
2. Oplossingsrichtingen, doelbereik en (sociaaleconomische) effecten
3. Besluitvorming en daarbij betrokken partijen
4. Financiën en risico's
5. Aanpak, planning en mijlpalen

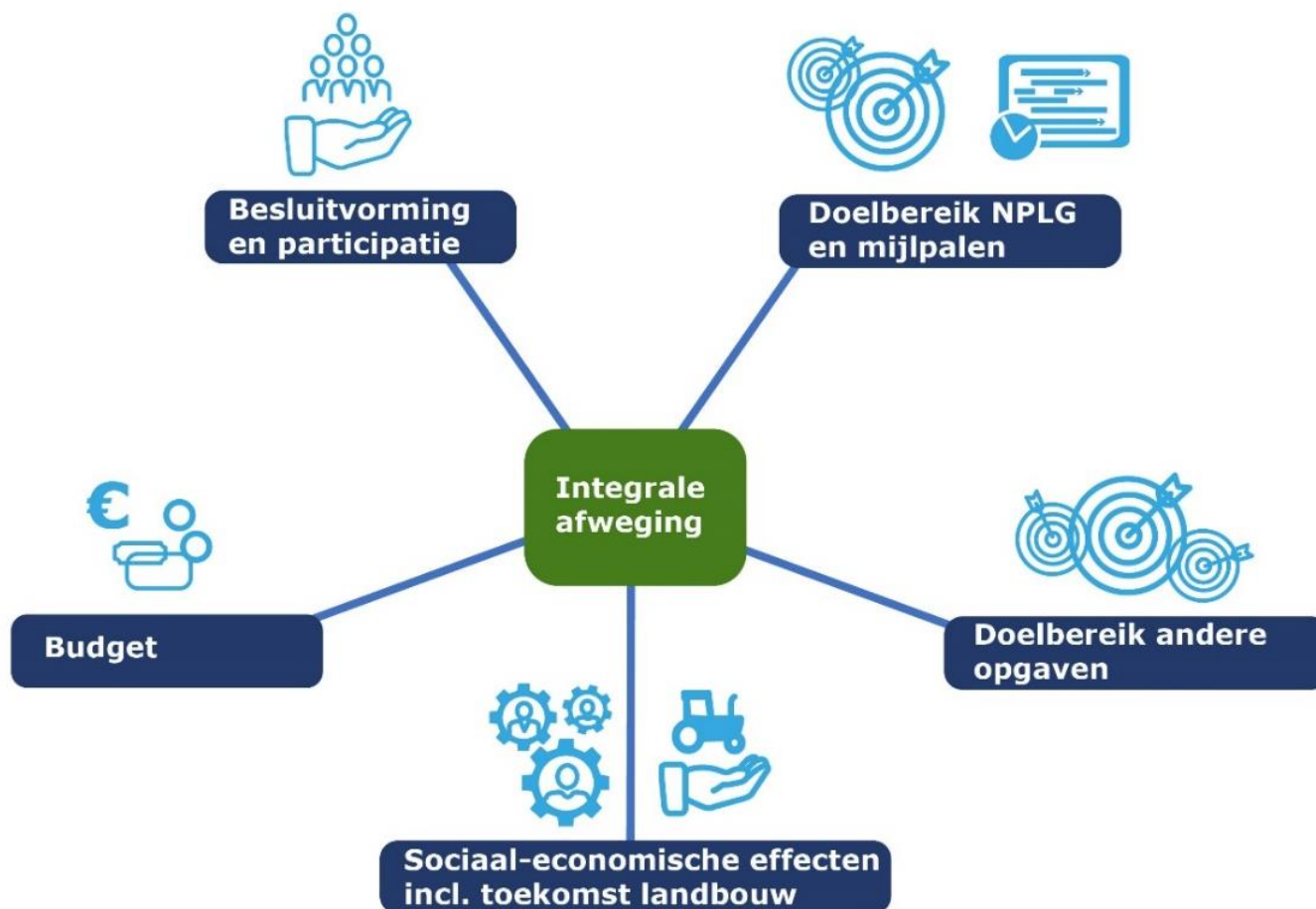
Enkele voorbeelden:

- *Omschrijving bijdrage maatregelpakket aan (totale) doelbereik provincie;*
- *Onderbouwing instrumentkeuze;*
- *Inzicht in (sociaaleconomische) effecten;*
- *Participatie en wat met de opbrengsten is en wordt gedaan;*
- *Verantwoordelijkheidsverdeling in de uitvoering; wie doet wat?*
- *Onderbouwing benodigd budget, voorstel voor dekking*

Integraal beoordelen: én-én

Rijk: in samenhang oordeel vormen op basis van meerdere aspecten.

Oordeel positief, gedeeltelijk positief of negatief.

Bij (gedeeltelijk) positief oordeel **zo nodig voorwaarden** stellen.

Bij beoordeling doelbereik NPLG-doelen betrekken

Ecologische autoriteit

- Toetsen ecologische onderbouwing natuurdoelanalyses en gebiedsprogramma's
- Oftewel, toetsen of, met het oog op de *huidige en beoogde kwaliteit van de beschermde natuur*, de essentiële ecologische informatie betrokken is bij de onderbouwing

Kennisinstellingen PBL, WUR, RIVM (eventueel Deltares)

- Ex ante evaluatie op aannemelijk doelbereik
(van NPLG – som van 12 gebiedsprogramma's plus rijksmaatregelen)
 - Aanpak in ontwikkeling; zal bestaan uit een combinatie van vergelijkende analyses (t.o.v. bestaande studies), expert judgement en waar mogelijk meer cijfermatige analyse, mede afhankelijk van inhoud gebiedsprogramma's

'Speedboot - containerschip'

2023: start/verder in uitvoering

2025: ijkmoment

2028: ijkmoment

2030: aangescherpt doel stikstof
(Coalitieakkoord)

2035: eindtermijn Transitiefonds

Meerjaren -
programma